

Siciliaanse verrassingen

Van trouwpartijen in magisch Taormina tot de volgens velen beste gelateria van Italië in het barokke Noto: een reis door Oost-Sicilië.

TEKST & FOTOGRAFIE PAUL VAN EIJDHOVEN

Ik had al helemaal bedacht dat ik aan de rechterkant van het vliegtuig moest zitten om goed zicht te hebben op de Etna bij de daling richting Catania.

Maar nee hoor, natuurlijk moet de piloot zonnig op andere wijze aanvliegen, zodat ik helemaal geen Etna zie voordat ik uit het vliegtuig stap. Maar dan is 'ie ook meteen indrukwekkend, de 3350 meter hoge vulkaan die eenzaam boven het landschap uittorent. Het is zonnig, warm en heilig, waardoor de majestueuze eenling helaas wel enigszins in nevel is gehuld.

Na een klein uur rijden arriveer ik bij Agriturismo San Leonardello, vlakbij het stadje Giarre, en word begroet door een charmante jongedame, een van de dochters des huizes, zo blijkt. Vera wijst me mijn kamer. Ruim, eenvoudig ingericht en met een mooi uitzicht vanaf het terras aan de voorkant. Het is al aan de late kant voor de lunch, maar Vera weet nog

wel een trattoria in de buurt waar ik terecht kan. Ze belt en even later zit ik aan tafel in A Scialata. Ongezellig gelegen in de bocht van een weg, met een inrichting die al een jaar of twintig niet meer kan. Als ik me niet vergis zijn dit de voortekenen van een uitstekende lunch. Ik wil het bescheiden houden, dus bestel alleen de antipasto misto di mare. Als er een bordje met een oester, wat zalm en nog een enkel hapje op tafel komt vraag ik me af of ik zo niet toch maar een pasta moet bestellen. Maar vervolgens komt er nog een gerechtje. En nog één, en nog één, tot er in totaal een stuk of tien bordjes en schaaltes op tafel staan. En nog heerlijk ook allemaal. Een plek die je niet mag missen als je in de buurt bent!

Trouwdag

Een stad met een magische klank: Taormina. Op de kaart ligt hij aan de kust, in werkelijkheid tegen een berghegging op tweehonderd meter hoogte. Schrijvers als

Linkerpagina: de dochters Calabretta en Saria's echtgenoot Salvo van Agriturismo San Leonardello. Deze pagina: het antieke theater van Taormina met in de verte de Etna. Rechtsonder: zonnebaden in Syracuse.

Het is zonnig, warm en heilig, waardoor de majestueuze Etna, die eenzaam boven het landschap uittorent, enigszins in nevel is gehuld

Goethe, die erover schreef in zijn *Italienische Reise*, Oscar Wilde en D.H. Lawrence en filmsterren als Greta Garbo, Cary Grant en Elizabeth Taylor mochten hier graag verblijven. Het is zaterdag en als ik door de Corso Umberto loop, blijkt dat trouwdag. Bij elk van de drie kerken in de hoofdstraat is een huwelijk gaande, het één nog chiquer dan het andere. Bij de Duomo is zelfs een fotograaf met drone ingehuurd om de heuglijke gebeurtenis vast te leggen. De autovrije Corso Umberto is ideaal om te flaneren, om mensen te kijken vanaf een terras of om te winkelen, van lokale specialiteiten tot de nieuwste creaties van het Siciliaanse duo Dolce & Gabbana. Aan het einde kun je een zijstraat inslaan en dan kom je bij het beroemde

Grieks-Romeinse theater uit de 3de eeuw voor Christus dat nog steeds als decor dient voor het Taormina Filmfestival en opera-uitvoeringen, maar vandaag om 'redenen van publieke veiligheid' al vroeg is dichtgegaan voor bezoekers. Op de terugweg neem ik de SS114 die langs de stranden voor bezoekers van Taormina voert, met het prachtige rotseilandje Isola Bella en de bekende badplaats Giardini Naxos. Terug bij San Leonardello wordt op het terras bij het hoofdgebouw het diner geserveerd en Vera blijkt nu in de keuken te staan. Lagen de drie honden, waaronder de vertederende pup Lumia (dialect voor *limone*), begin van de middag nog voor pampus, nu hebben ze weer energie te over, tot groot vermaak van de gasten. Vera heeft maar liefst >

Linkerpagina: het 'strand' van Ortigia; creaties van Sicilianen Dolce & Gabbana; winkeltje in Syracuse. Deze pagina: bruiloften in Taormina; traditionele Siciliaanse petten van La Coppola Storta.

Ik ben nog nauwelijks bijgekomen van de lunch, maar het is werkelijk genieten van het Siciliaanse zesgangendiner onder de sterrenhemel

een zesgangendiner klaargemaakt, terwijl ik nog maar net ben bijgekomen van de lunch. Maar het is werkelijk genieten van de Siciliaanse specialiteiten onder de sterrenhemel.

Olifantje van lavasteen

Ik zit de volgende ochtend al vroeg aan het ontbijt. Naast allerlei zoetigheid is er ook een heel scala aan marmelades van het huis: kumquat, citroen, vijgen, sinaasappel. Pater familias Nino vraagt of ik die dag naar de Etna ga, want daar is zoveel moois te zien. Zo is er een berkenbos, iets wat zo zuidelijk nergens voorkomt. Een overblijfsel uit de ijstijd, weet hij. Helaas heb ik er geen tijd voor. Ik hoop dat het *teatro antico* in Taormina vandaag open is en daarna wil ik naar Catania.

Het is een uur of tien als ik door Taormina loop. De stad ontwaakt, winkels gaan open en op straat is het al aardig druk. Gelukkig blijkt het theater vandaag wel te bezoeken. Het theater zelf is al indrukwekkend, maar het uitzicht op de Etna is echt heel bijzonder.

Ik neem weer de kustweg richting Catania. Even ten noorden van de stad bevindt zich de Riviera dei Ciclopi, vernoemd naar de grote lavarotsen die uit zee steken. De blinde cycloop Polyfemos zou deze rotsen hier neergeworpen hebben om Odysseus tegen te houden. Er zijn hier geen grote zandstranden, maar de zee is prachtig en heerlijk om in te zwemmen, en Aci Trezza is een levendige badplaats. Even later rijd ik de buitengewoon lelijke buitenwijken van Catania in. De beweg-

wijzing laat nogal te wensen over, dus het kost me moeite om in de buurt van de Piazza Duomo te komen. Vlak achter het autovrije plein, in een wat ranzig straatje, weet ik gelukkig een parkeerplek te vinden. Zo lelijk als de buitenwijken zijn, zo fraai is de Piazza Duomo, die wordt beheerst door de kathedraal van Sant'Agata, de beschermheilige van de stad. Helaas is de kathedraal op dit moment gesloten, pas om 19 uur gaat hij weer open. Midden op het plein staat een fontein met een schattig olifantje van zwarte lavasteen en aan de zuidzijde van het plein bevindt zich nog een fontein, de Fontana dell'Amenano. Ook rond de Piazza Duomo is een aantal fraaie straten te vinden, zoals de Via Etna, de grote winkelstraat van Catania. Niet voor niets maakt het barokke centrum deel uit van het Unesco Werelderfgoed. Als ik op de terugweg stop voor een rood verkeerslicht dat er louter is om de voetgangers op een zebrapad de kans te geven

over te steken, wordt er luid getoeterd. Er is geen voetganger te zien, dus hoe haal ik het in mijn hoofd om te stoppen.

Commissario Montalbano

De volgende ochtend is de hele familie Calabretta aanwezig in het ontbijtzaaltje van San Leonardello. De uiterst sympathieke moeder, Rita, vertelt enthousiast over de historie van het gebouw en van de oude oliepersen in het zaaltje. Ik moet eigenlijk vertrekken, maar de dochters Vera en Saria en haar man Salvo stellen voor om me nog even mee te nemen naar een natuurgebied vlakbij. Niet veel later zijn we onderweg en na de auto geparkeerd te hebben in Acireale wandelen we door het natuurgebied La Timpa naar zeeniveau, waar zich het traditionele vissersdorpje Santa Maria la Scala bevindt. Plots zegt Vera: 'Je lijkt ontzettend op Luca Zingaretti, commissario Montalbano!' Als groot fan van de serie laat ik me deze vergelijking uiteraard welgevallen. >

Deze pagina: lunch in Syracuse; de Grand Canyon van Sicilië, Cavagrande; vissers haken aas vast in Santa Maria la Scala. Rechterpagina: bij de Fonte Aretusa in Syracuse; strand/eilandje bij Syracuse, Isola Bella.

Na een koffie en een praatje met wat vissers nemen we de bus terug naar Acireale, lopen wat rond en gaan naar een terras voor een *granita* (ik neem amandel/pistache). Salvo eet er ook nog een brioche bij. Het typische zomerontbijt op Sicilië, vertelt Vera, en Salvo voegt eraan toe: 'Una bomba di calorie.' De hartelijkheid van de Calabretta's kent nauwelijks grenzen. Als we weer terug zijn, geeft moeder me een fles limoncello mee, vader zegt dat hij me een volgende keer zeker meeneemt naar de Etna en Salvo geeft me een van zijn op canvas afgedrukte foto's van de vulkaan mee als aandenken. Met pijn in mijn hart verlaat ik deze lieve mensen.

Caravaggio

Het is nog vroeg in de middag als ik in Syracuse aankom. Je moet de stad door om via een brug op Ortigia te komen, het eiland waarop het historische centrum zich bevindt – en ook mijn

hotel. Voor de lunch wordt me daar Fratelli Burgio aangeraden, een delicatessenwinkel met een paar zitplaatsen aan de kop van de straat waar de dagelijkse markt wordt gehouden. Een schot in de roos. Ik kies de *tagliere terra* met onder andere kazen en vleeswaren, en begrijp meteen waarom je hier moet vechten om een plekje.

Mijn wandeling door de stad is echt een openbaring. Van de uitzichten over zee tot de charmante straatjes met huizen opgetrokken uit witte steen: prachtig. De Piazza Duomo is een van de mooiste pleinen die ik ooit heb gezien, met uiteraard de *duomo*, gebouwd rond de pilaren van een tempel gewijd aan Athene. Vanbinnen zie je hoe dat ooit is gedaan, een bijzonder gezicht. Ook aan het plein staat de Santa Lucia alla Badia, waar het schilderij *De begrafenis van de heilige Lucia* van Caravaggio te bewonderen is. Het bovenste deel van het schilderij bestaat alleen uit muur. Uit esthetische

Van de uitzichten over zee tot de charmante huizen opgetrokken uit witte steen: mijn wandeling door Syracuse is echt een openbaring

overwegingen? Waarschijnlijk niet, Caravaggio was op de vlucht en had geen tijd om hier details te schilderen, is een aannemelijke verklaring. Enkele terrassen completeren de uitstraling van het prachtige plein in barokstijl. Een stukje verder bij de stadsmuur zie ik de Fonte Aretusa, een bron die in vroeger tijden bij belegeringen van levensbelang was voor de stad, omdat deze zoet water uit de bergen ten noorden van de stad aanvoert. Wat er nu te zien is, is een fraaie vijver met karpers en zwanen en in het midden enorme papyrusplanten. Het naastgelegen pleintje en de *lungomare* blijken dé ontmoetingsplek voor de Ortigianen en de place to be om onder het genot van een drankje te genieten

van de zonsondergang. Als ik aankom hult de avondzon de gebouwen net in een rode gloed.

Poppentheater

De volgende ochtend ben ik al vroeg op om de ochtendgloed op de oude stad te aanschouwen. Een rondje Ortigia blijkt op dit vroege uur een favoriet voor nogal wat joggers. Het is al aardig warm. De rotsen en vlonder die tegen de stadswal aan liggen zijn nog zo goed als leeg, maar straks genieten bewoners en bezoekers van de stad hier weer van zon en zee. Ik wandel langs de markt die wordt opgebouwd en geniet van een cappuccino met *cornetto alla crema* op een van de terrasjes. Vlakbij de markt bevinden zich de resten van de Tempel >

Linkerpagina: kathedraal van Sant'Agata in Catania; gelateria in Syracuse; hapjes van de Fratelli Burgio. Deze pagina: terras in Syracuse; straat en toegangspoort in Noto.

Kinderen spelen, ouderen praten, toeristen bewonderen, jongeren flirten: een alledaags Italiaans tafereel met onweerstaanbare charme

van Apollo, die uit de 6de eeuw voor Christus stamt en een van de oudste op Sicilië is. De Griekse oudheid is hier op het eiland alom aanwezig. Na het (echte) ontbijt in het hotel dwaal ik door de kleine straatjes van Giudecca, de oude joodse wijk van Syracuse. Het poppentheater heeft een rijke traditie op Sicilië en aan de Via Giudecca bevindt zich het Teatro dei Pupi, waar je een voorstelling kunt bekijken. Mocht je zo'n prachtige pop willen kopen, dan moet je ook in deze straat zijn, en er is ook nog een poppenmuseum. Tijd voor mijn tripje richting Noto. De eerste etappe gaat naar de Cavagrande del Cassibile, ook wel de Grand Canyon van Sicilië. Die vergelijking is misschien wat veel van het goede, maar de kloof is zeker

indrukwekkend. Via Avola Antica ben ik bij het uitkijkpunt gearriveerd vanwaar je een prachtig uitzicht hebt op de canyon, met in de diepte het riviertje Cassibile en een paar meertjes waar met het blote oog nog net mensen te zien zijn. Hierboven begint ook een wandelpad dat tot onder in de kloof leidt, maar daar heb ik geen tijd voor, ik moet door naar barokstad Noto.

Basilicumijns

In 1693 werd Sicilië getroffen door een zware aardbeving en werd Noto volledig verwoest. Een eindje verderop werd in de 18de eeuw het huidige Noto gebouwd. Resultaat is een prachtig stadje met indrukwekkende gebouwen. Stond een aantal van die gebouwen begin van deze eeuw op instorten (en het een en ander

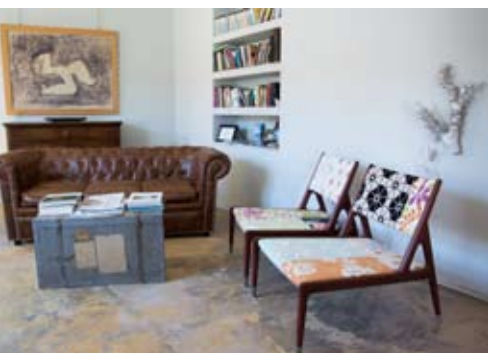
stortte ook daadwerkelijk in), inmiddels is dit Werelderfgoed in oude luister hersteld. Wonderlijk om zo'n gestileerd stadje hier ineens in de heuvels aan te treffen. Behalve kerken, kloosters en paleizen heeft Noto nóg een bezienswaardigheid die ik niet wil overslaan: Caffè Sicilia, een van de beste gelaterie van Italië, zo niet dé beste, volgens mijn gidsje en informatie op internet. Ik bestel twee bolletjes: saffraan- en basilicumijns. Goddelijk! En na een wandeling door het stadje ga ik nog maar even terug voor de smaken amandel en hazelnoot. Op de terugweg naar Syracuse doe ik nog even het Riserva di Vendicari aan, een fraai natuurgebied aan de kust. Helaas trekt de lucht helemaal dicht, dus ik loop snel op en neer naar de oude tonnara, maar moet de naar verluidd schitterende stranden aan me voorbij laten gaan. Als ik 's avonds een biertje drink op de Piazza Duomo is het er behoorlijk druk. Kinderen spelen, ouderen praten, toeris-

ten wandelen en bewonderen, jongeren flirten. Gewoon een alledaags Italiaans tafereel eigenlijk, wat toch een onweerstaanbare charme heeft. Osteria La Gazza Ladra wordt me aangeraden, dus daar ga ik eten. Er is nog één plekje op het terras. Een vriendelijke eigenaar die graag een praatje maakt, Slow Food en prijzen die je je nauwelijks voor kunt stellen op zo'n plek: een aanrader.

'Tranquillo, signore'

De volgende ochtend keer ik nog één keer terug naar de Piazza Duomo voor een koffie. Als ik plaatsneem realiseer ik me dat ik geen cash meer heb, dus ik zeg tegen de serveerster dat ik zo terugkom als ik gepind heb om dan koffie te bestellen. Maar ik weet duidelijk de hoofdzaken niet van de bijzaken te scheiden. 'Tranquillo signore, prima il caffè. Daarna kunt u gaan pinnen en komen betalen.' Zo gezegd, zo gedaan, en met een glimlach neem ik afscheid van Syracuse. ♦ >

TIPS & ADRESSEN

LOGEREN

♦ San Leonardello

Redelijk eenvoudige maar charmante agriturismo aan de voet van de Etna. De familie Calabretti zorgt voor een hartelijke ontvangst. Dochter Vera kookt zeer smakelijke diners!
Via Madonna della Libertà 165, San Leonardello di Giarre,
 tel. +39 095 964020,
www.sanleonardello.it.

♦ Hotel Gutkowski

Aangenaam, verzorgd hotel op een mooie en handige plek aan

Terrasje en de Piazza Duomo in Syracuse.
 Linksonder:
 Hotel Gutkowski.

de *lungomare* op Ortigia, Syracuse. Wat 's ochtends de ontbijtzaal is, wordt 's avonds overgenomen door Gut Néo Bistrot die een moderne interpretatie van de Siciliaanse keuken biedt.
Lungomare di Levante Elio Vittorini 26, Syracuse,
 tel. +39 0931 465861,
www.guthotel.it.

♦ Tenuta Madonnina

Op een wijngoed op de noordhelling van de Etna verhuurt het Nederlandse echtpaar Boelen acht luxe vakantiehuizen.
Contrada Cavalleria 16, Castiglione di Sicilia,
 tel. 06 23938386,
www.tenutamadonnina.nl.

ETEN & DRINKEN

♦ A Scialata

Trattoria gespecialiseerd in vis. Uitstekend eten, vriendelijke bediening en dito prijzen.
Via Strada 85, Trepunti,
 tel. +39 340 4074117.

♦ La Timpa

Aan zee in Santa Maria la Scala. *Mamma* schijnt een verschijning te zijn. Prima eenvoudige *cucina casalinga* volgens Salvo.
Via Tocco 35, frazione Santa Maria la Scala, Acireale.

♦ La Gazza Ladra

Bij deze kleine osteria in het hart van Ortigia krijg je eenvoudige, smakelijke gerechten. Met een sympathieke eigenaar.
Via Cavour 8, Syracuse,
 tel. +39 340 0602428,
www.gazzaladrasiracusa.com.

♦ Caffè Sicilia

Volgens velen staat deze zaak hoog op de lijst van beste gelaterie van Italië.
Corso Vittorio Emanuele 125, Noto,
 tel. +39 0931 835013.

♦ Fratelli Burgio

Delicatessenzaak, *caffetteria* én gelateria. Je kunt hier uitstekend lunchen op een leuk terras.
Piazza Cesare Battisti 4,

Syracuse,
 tel. +39 0931 60069,
www.fratelliburgio.com.

WINKELN

♦ Trimarchi di Villa Marchese

Fraaie winkel met heerlijke producten in gestileerde verpakking. Van pasta's tot jams en honing.
Via Roma 18, Syracuse,
 tel. +39 0931 1851220,
www.tdvm.it.

♦ Le Antiche Siracuse

Vooral de producten van Ortigia (www.ortigiasicilia.com) die hier worden verkocht zijn een feest voor zowel het oog als de neus. Parfums, zepen, badoliën, huisparfums in meer dan tien verschillende geurlijnen, met allemaal prachtige verpakkingen.
Via Roma 21, Syracuse,
 tel. +39 0931 461365,
www.facebook.com/antichsiracuse.